

Iðnaðarráðuneyti og umhverfissráðuneyti
Opið umsagnarferli

Reykjavík, 11. nóvember 2011

Varðar : Umsögn um drög að tillögu til þingsályktunar um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða

Samtök iðnaðarins fagna útkomu annars áfanga rammaáætlunar og að verið sé að leiða til lykta vinnu sem staðið hefur yfir í um áratug. Samtökin gagnrýna hins vegar að í lokaáfanga þessarar löngu vegferðar er vinnan færð frá faglegri verkefnisstjórn yfir í pólitískt ferli, því þingsályktunartillagan sem nú liggur fyrir er unnin innan ráðuneyta með augljósum pólitískum fingraförum. Æskilegra er að verkefnisstjórn og hennar niðurstaða ráði för við lokaafgreiðslu málsins. Samtökin gagnrýna enn fremur að einstök verkefni sem unnið hefur verið að lengi með miklum tilkostnaði skuli sett í verndarflokk án rökstuðnings verkefnastjórnar.

Með niðurstöðu annars áfanga rammaáætlunar nú í sumar og gerð þingsályktunartillögu sem hér er til umfjöllunar, verða ákveðin tímamót í ferli sem hófst fyrir meira en áratug síðan. Samtök iðnaðarins hafa ávallt stutt aðferðafræðina sem vinnan byggir á. Samtökin telja farsælt að farið sé skipulega yfir málaflökinn og niðurstöður séu byggðar á faglegum forsendum. Þannig liggi fyrir afstaða til verndar og nýtingar landsvæða í stórum dráttum áður en farið er að horfa á hvert svæði fyrir sig. Allir sem að málum koma vita þá betur hvar þeir standa við skipulag einstakra kosta. Vonir standa til að vinnubrögð verði faglegri og meiri sátt verði um ákvarðanir sem teknar verða. Skipulag og áætlun er unnin fyrirfram frekar en að brugðist sé við eftir á þegar hugmyndirnar eru settar fram.

Nefndir um gerð rammaáætlunar hafa verið að störfum í yfir áratug. Vinnan hefur farið fram í faghópum sem leggja faglegt mat á nokkra þætti sem máli skipta. Vissulega skortir gög्न víða og aðferðafræðin er að hluta til búin til eftir því sem málinu vindur fram. Deila má um einstaka atriði en á heildina litið er niðurstaðan fengin á faglegan hátt og rökstuðningur fylgir öllum ákvörðunum.

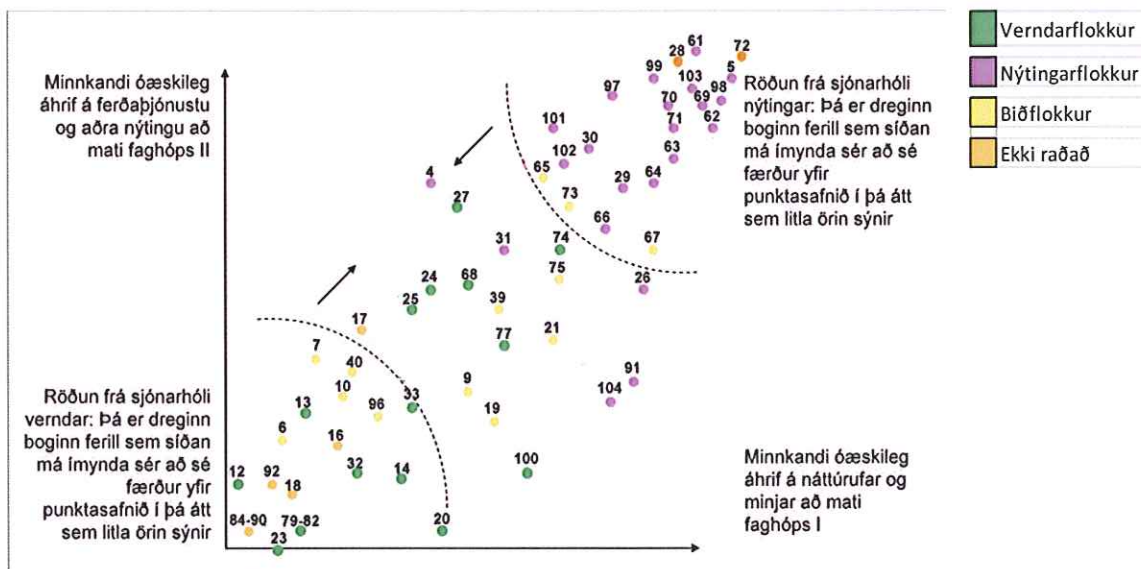
Lokaskrefið í ferlinu er gerð þingsályktunartillögu þar sem virkjanakostum er raðað í nýtingar-, bið-, og verndarflokk. Samtökin gagnrýna að þessi þáttur er tekinn útúr faglega ferlinu og settur í pólitískan farveg og þingsályktunartillagan er unnin á vegum ráðuneyta. Í þingsályktunartillögunni er röðun virkjanakosta í nýtingarflokk, biðflokk og verndarflokk er ekki í samræmi við niðurstöðu annars áfanga rammaáætlunar, því kostir sem fá nær sambærilegt mat lenda í ólíkum flokkum, sbr. meðfylgjandi mynd. Samtökin gagnrýna þá ákvörðun ráðherra að láta ekki verkefnisstjórn ljúka ferlinu. Það, að pólitískar áherslur eru láttnar skipta sköpum í lokahnykk ferlisins rýrir gildi þeirrar vinnu sem fram hefur farið til þessa og býður heim hættunni á að sátt um niðurstöðuna verði lítil. Samtökin hvetja til þess að röðunin í nýtingar-, bið- og verndarflokk, verði unnin á sama hátt og aðrir þættir verkefnisins.

Nokkrir kostir sem eru langt komnir í undirbúningi vegna virkjunar lenda í verndarflokki þó mat verkefnisstjórnar leiði ekki afdráttarlaust til að svæðið fari í verndarflokk. Samtökin telja að taka ætti tillit til stöðu verkefnanna í þessum tilvikum. Verkefni eru langt komin og mikill kostnaður hefur farið í undirbúning viðkomandi verkefna. Með því að setja þessi verkefni í verndarflokk er í reynd verið að sóa miklum fjármunum enda er allur kostnaður sem fallið hefur til óafturkræfur. Á tímum mikils samdráttar er erfitt að sætta sig við slíkt og að mati samtakanna þarf mjög sterk rök þarf til að styðja þessar ákvarðanir og þær er ekki að finna í niðurstöðu verkefnastjórnar. Væntingar standa til að með tilkomu rammaáætlunar lendi verkefni ekki í þessari stöðu í framtíðinni og því er hér um að ræða atriði sem þarf að horfa til sérstaklega við upphaf þessarar vegferðar.

Rammaáætlun er ætlað að standa um langa framtíð. Mikilvægt er að breið samstaða sé um niðurstöðu vinnunnar. Ef pólitískar áherslur líðandi stundar ná yfirhöndinni er hætta á að niðurstaðan haldi ekki mikið lengur en ríkjandi stjórnvöld. Atvinnulífið þrífst best í stöðugleika og kallar eftir framtíðarsýn sem heldur. Í dag eru starfandi nokkrar nefndir á vegum stjórnvalda sem vinna að framtíðat stefnumótun breiðra málaflokka. Mikilvægt er að þessar nefndir séu skipaðar sérfræðingum og þannig að sjónarmið stjórnar og stjórnarandstöðu heyrist. Ef svo er ekki er verið að missa af tækifæri til að setja niður deilur um grundvallarmál og auka líkurnar á því að við verjum næstu árunum í stefnumótun á stefnumótun ofan í stað þess að koma hlutum í framkvæmd.

Virðingarfyllt,

Orri Hauksson, framkvæmdastjóri

Mynd. Röðun faghópa I og II eins og hún er sett fram í skýrslu verkefnisstjórnar frá júní 2011, bls. 14. Litir sýna röðun í þingsályktunartillögu.